

ЕНЕРГЕТИЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ КІНЕМАТИЧНО ЗВ'ЯЗАНИХ АСИНХРОННИХ ЕЛЕКТРОПРИВОДІВ

Хандола Ю. М.¹, Гльічов І. П.¹, Серета А. І.¹, Федюшко Ю. М.²

¹Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка,
²Таврійський державний агротехнічний університет

У статті розглянуто питання економії електричної енергії під час роботи кінематично зв'язаних електроприводів за рахунок вирівнювання навантажень.

Постановка проблеми. Зростаючі технологічні вимоги до якості виробничих процесів та необхідність упровадження високих технологій обумовлюють стійку тенденцію впровадження у різноманітні галузі сільськогосподарського виробництва регульованих електроприводів.

Енергозбереження стало одним з пріоритетних напрямів технічної політики. Воно дозволяє виявити шляхи економії електричної енергії при роботі кінематично зв'язаних електроприводів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Енергозбереження є найбільш дешевим та безпечним способом збільшення енергозберігаючих потужностей, так як затрати на економію 1 кВт потужності обходяться в 4-5 разів дешевше, ніж вартість 1 кВт потужності, що вводиться. У різних джерелах викладено ряд питань, пов'язаних з можливостями енергозбереження при використанні регульованих асинхронних електроприводів. Розглянуті схеми рішення, що забезпечують енергозбереження під час управління різноманітними технологічними процесами та виробничими механізмами.

Мета статті. Дослідити шляхи економії електричної енергії під час роботи кінематично зв'язаних електроприводів.

Основні матеріали дослідження. Постійні втрати асинхронного електроприводу не залежать від його навантаження й залишаються сталими при незмінній швидкості. Змінні втрати, до яких відносяться втрати в міді статора і ротора, залежать від навантаження. Є механізми, в яких навантаження електропривода залежить від його характеристики.

Також є машини і механізми, електропривід яких виконують дводвигунними для зменшення їх моменту інерції, що дозволяє покращити динаміку процесів. У всіх цих механізмах швидкість обертання ротора однакова, а розподілення навантаження нерівномірне.

Причиною нерівномірності навантаження електродвигунів являється незначна відмінність механічних статичних характеристик електродвигунів.

Механічні характеристики двох однакових асинхронних електродвигунів живленні їх від мережі приведені на рис. 1.

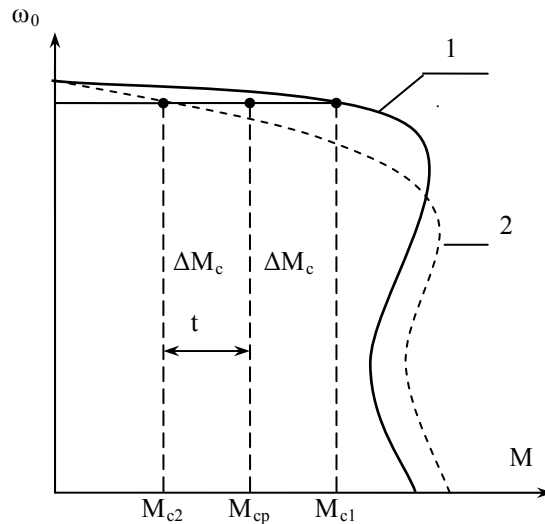

Рисунок 1 – Розподіл моменту навантаження між двома електродвигунами, що працюють паралельно:
1 – механічна характеристика першого електродвигуна; 2 – механічна характеристика другого електродвигуна

За однакової частоти обертання моменти електродвигунів визначаються виразами:
- для першого електродвигуна

$$M_{c1} = M_{c.cp} + \Delta M_c \quad (1)$$

- для другого електродвигуна

$$M_{c2} = M_{c.cp} - \Delta M_c, \quad (2)$$

де $M_{c.cp}$ - середнє значення статичного моменту;

ΔM_c - відхилення статичного моменту від середнього значення.

$$M_{c.sp} = \frac{M_{c1} + M_{c2}}{2} \quad (3)$$

В регульованих електроприводах буде спостерігатися аналогічна ситуація. Причиною такого явища є різниця в налаштуваннях систем керування.

Оцінимо вплив нерівномірності поділу навантажень на втрати енергії в електродвигуні. Виразимо змінні втрати енергії через механічні змінні:

$$\Delta P_M = M \omega_0 S (1 + \alpha), \quad (4)$$

$$\text{де } \alpha = \frac{R_1}{R_2}$$

Якщо електродвигун працює на лінійній ділянці механічної характеристики, то ковзання електродвигуна виразимо через його момент:

$$S = \frac{M}{\beta \omega_0}, \quad (5)$$

де β - жорсткість механічної характеристики на лінійній ділянці.

Тоді

$$\Delta P_M = \frac{1 + \alpha}{\beta} \cdot M^2 \quad (6)$$

Втрати в міді у номінальному режимі роботи електродвигуна $M = M_n$ складають

$$\Delta P_M = \frac{1 + \alpha}{\beta} \cdot M_n \quad (7)$$

При роботі електродвигуна з моментом відмінним від номінального, втрати в міді визначаємо за виразом

$$\Delta P_M = \Delta P_{M.n} \left(\frac{M}{M_n} \right)^2 \quad (8)$$

Тоді втрати в міді для першого електродвигуна складають

$$\Delta P_M = \Delta P_{M.1} \left(\frac{M_{c.sp} + \Delta M_c}{M_n} \right)^2 \quad (9)$$

для другого двигуна складають

$$\Delta P_M = \Delta P_{M.2} \left(\frac{M_{c.sp} - \Delta M_c}{M_n} \right)^2 \quad (10)$$

Сумарні втрати в двох електродвигунах складуть

$$\Delta P_{M\Sigma} = 2\Delta P_{M.n} \cdot \frac{M_{c.sp}^2 + M_c^2}{M_n^2} \quad (11)$$

Якщо електродвигуни завантажені однаково, то сумарні втрати в двох електродвигунах дорівнюють

$$\Delta P_{M\Sigma_{ооп}} = 2\Delta P_{M.n} \cdot \frac{M_{c.sp}^2}{M_n^2} \quad (12)$$

Очевидно, що вони будуть меншими на величину додаткових втрат.

$$\Delta P_{M\Sigma_{ооп}} = 2\Delta P_{M.n} \cdot \frac{M_c^2}{M_n^2} \quad (13)$$

Висновки. За рахунок вирівнювання навантажень кінематично зв'язаних асинхронних електродвигунів, є можливість економії електричної енергії.

Список використаних джерел

1. Энергосберегающий асинхронный электропривод: Учеб. пособ. для вузов / И. Я. Брамлиевский, З. Ш. Ишматов, В. Н. Поляков. – М.: Издательский центр "Академия", 2004. – 256 с.
2. Гаврилюк І. А. Курс лекцій з електроприводу сільськогосподарських машин, агрегатів та поточкових ліній / І. А. Гаврилюк, Ю. М. Хандола – Харків: Факт, 2008. – 582 с.
3. Гайдукевич В. И. Случайные нагрузки силовых электроприводов / В. И. Гайдукевич, В. С. Титов – М.: Наука, 1983. – 161 с.

Аннотация

ЭНЕРГЕТИЧЕСКАЯ ЭФФЕКТИВНОСТЬ КИНЕМАТИЧЕСКИ СВЯЗАННЫХ АСИНХРОННЫХ ЭЛЕКТРОПРИВОДОВ

Хандола Ю. Н., Ильичёв И. П., Серёда А. И., Федюшко Ю. М.

В статье рассмотрены вопросы экономии электрической энергии при работе кинематически связанных электроприводов за счет выравнивания нагрузок.

Abstract

ENERGY EFFICIENCY OF ASYNCHRONOUS ELECTRIC DRIVES OF KINEMATICS

Yu. Handola, I. Illichov, A. Sereda, Yu. Fediushko

In the article the question of economy of electric energy is considered during work of the kinematics constrained electromechanics due to smoothing of loading.